

”Bemanningsföretagen undergräver sjukvårdens ekonomi”

DEBATT: Nu har alla regioner för första gången tecknat ett gemensamt nationellt avtal i ett försök att minska inhyrning av vårdpersonal. Ambitionen är att bryta behovet av hyrpersonal från för att få stabilitet och utveckling av verksamheten. Det ger förutsättningar för en patientsäker sjukvård. Men det kräver att regionerna satsar så att deras egna tjänster blir attraktiva att söka, skriver Claudette Skilving.

I februari i år enades alla regioner för första gången i ett gemensamt nationellt avtal för att försöka minska inhyrning av vårdpersonal. Orsaken är att hyrpersonalen ökar regionernas kostnader och det blir svårare att planera scheman, semesterar m m då personalen ständigt byts ut. Man anser att landets sjukvård blir bättre och mer stabil utan hyrpersonal, både vad gäller ekonomin och arbetsmiljö för vårdpersonal. Inte minst blir det bättre för landets patienter.

Personal säger upp sig på grund av arbetsmiljön

Under de senaste åren har många läkare och sjuksköterskor i regionerna sagt upp sig på grund av arbetsmiljön och uttryckt oro för patientsäkerheten. I början var det nedskärningar i vården som var orsaken. Regionerna skulle spara, akutmottagningar slogs ihop, barnmorskemottagningar minskade och Nya Karolinskas tillkomst ledde till att ett stort antal vårdplatser försvann. Det fanns ett stort missnöje inom sjukvården. Ett axplock från media genom åren:

– fem läkare sa upp sig på Tybble vårdcentral (Örebro) med hänvisning till arbetsmiljön. Nu stod vårdcentralen utan läkare ([Dagens Medicin, 2011](#)).

- På Karolinska sjukhuset hade 100 läkare slutat sedan våren 2019, med hänvisning till att arbetsmiljön har blivit stressigare, långa och tunga arbetspass och att man inte återbesätter 170 undersköterskors tjänster, trots behov. ([ArbetsVärlden, 2022](#)).
- Ett stort antal barnmorskorna slog larm och sade upp sig i Stockholm och Vårdförbundet krävde åtgärder i arbetsmiljön. ([DN 21-10-26](#)).
- Brister inom sjukvården har varit ett stående tema under flera år. I SvD kunde man läsa att det saknades 3 400 läkare i primärvården i Sverige som sticker ut jfr med övriga Norden. ([SvD 22-12-21](#)).

En växande privat marknad

När det blir brist på sjukvårdspersonal tvingas regionerna vända sig till bemanningsföretagen, vilket har blivit en stor ekonomisk belastning för regionerna. Det går däremot bättre för bemanningsföretagen, som växer i antal. Som exempel: **Aktiebolaget Colligo** är bland de största i Sverige och redovisade 2022 en omsättning på 600 miljoner kronor. De hyr ut läkare, sjuksköterskor och socionomer och lockar med högre ersättningar i sina annonser. Ett annat företag är **AGILA-Omsorgsbemanning** som redovisade en omsättning på 800 miljoner år 2022. Bemanningsföretagen kan ge högre löner då de inte har ett ekonomiskt ansvar för helheten, det som krävs för att bedriva sjukvård och behandling. Regionernas stora problem blir en lönsam marknad för bemanningsbranschen. Det kanske inte skulle vara ett problem om inte kostnaderna för hyrpersonal undergräver regionernas ekonomi samtidigt som professionen splittras av olika anställningsvillkor.

Regionerna sitter i en rävsax

Kommer flykten från regionerna att kunna stoppas, då läkare, sjuksköterskor, socionomer som anställs av bemanningsföretagen får betydligt högre löner, ökad fritid och andra förmåner än de anställda av regionerna? Vad kommer att hända nu då man i mindre utsträckning anlitar hyrpersonal och sjukhus och

vårdcentraler står utan personal, med resultatet längre väntetider för patienter och ökad stress för personal. Kritiken har redan börjat höras. Media har intervjuat personer som väntar på behandling och nu får vänta ännu längre. Kommer personalen att orka bära bördan på "golvet" under tiden regionerna rekryterar ny personal.

Vilket ansvar kan man lägga på enskilda yrkesgrupper att inte bara se till det som gynnar den egna plånboken. En stafettläkare kan arbeta deltid för att ändå tjäna motsvarande vad en heltidsanställd läkare i regionen gör. I vårt individualiserade samhälle ligger allt fokus på den egna plånboken enligt principen "*Vad fan får jag för pengarna*". När nu regionerna lyckats ena sig i ett gemensamt avtal finns förutsättningar för en patientsäker sjukvård. Men det kräver att regionerna satsar så att deras tjänster blir attraktiva att söka.

Text: Claudette Skilving

Bild av [Darko Stojanovic](#) från [Pixabay](#)